

2024-07-04
Fi2022/03071
Fi2024/01529

Finansdepartementet

Statistiska centralbyrån
701 89 Örebro

Uppdrag att lämna förslag på hur stickprovsinsamling av uppgifter om hushållens skulder och vissa likvida tillgångar kan utökas

Regeringens beslut

1. Regeringen ger Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att lämna förslag på hur den befintliga mikrosimuleringsmodellen Fasit (Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar) kan utökas med årliga uppgifter om hushållens bostadslån och konsumtionslån hos olika kreditgivare samt storleksordningen, utifrån lämpliga intervaller, på hushållens tillgodohavande på bankkonton. Uppdraget avser det mindre stickprov av hushåll som används i Fasit (Mindre statistiskt analysregister, MSTAR). Uppdraget grundar sig i behovet av att bredda beslutsunderlaget för den ekonomiska politiken och belysa hushållens motståndskraft mot ekonomiska störningar, bl.a. för makrotillsyn och penningpolitik. I uppdraget ingår att redovisa en bedömning av kostnaderna för uppgiften att utöka stickprovsinsamlingen och hur det kan finansieras samt att lämna nödvändiga författningsförslag. SCB ska vid behov inhämta synpunkter från andra berörda myndigheter. SCB ska senast den 31 januari 2025 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Finansdepartementet).
2. Regeringen beslutar att skriva av betänkandet En ny statistik över hushållens tillgångar och skulder (SOU 2022:51).

Skälen för regeringens beslut

Information om hushållens skulder och lätt tillgängliga sparbuffertar kan bidra till bättre beslutsunderlag för den ekonomiska politiken. Skulder gör hus-

hållens konsumtion känslig för ekonomiska störningar medan hushållens sparbuffertar bidrar till att öka motståndskraften mot störningar. Variationen i hushållens sparbuffertar är dock stor. Uppgifter på aggregerad nivå ger begränsad information om hushållens motståndskraft och hur skuldsättningen kan påverkas av olika åtgärder.

Fram till 2007 sammanställdes registerdata över individuella tillgångar och skulder som ett led i att fastställa underlag för förmögenhetsskatt. Förmögenhetsskatten avskaffades 2007, med motivet att stärka förutsättningarna för företagande i Sverige. Därmed upphörde även insamlingen av de uppgifter som låg till grund för förmögenhetsstatistiken.

I betänkandet En ny statistik över hushållens tillgångar och skulder (SOU 2022:51) föreslås att SCB ska ta fram individbaserad statistik över hushållens tillgångar och skulder. Betänkandets förslag skulle innebära att ett stort antal egenskaper (variabler) för tillgångar och skulder samlas in kvartals- och årvis om samtliga hushåll. Enligt betänkandets förslag ska insamlingen av skulder ske från finansiella företag, som i sin tur ska få anlita kreditupplysningsföretag för att fullgöra sina skyldigheter.

Informationsvärdet av detaljerade uppgifter om hushållens olika förehavanden ska vägas mot att värnandet av individens integritet och rätten till ett privatliv. Betänkandets förslag är alltför vittgående i det avseendet och ger upphov till stora risker för den personliga integriteten i förhållande till nyttan med förslaget. Mindre ingripande åtgärder men som samtidigt kan ge en representativ bild och ett bra underlag för beslut behöver därför övervägas. I det här sammanhanget är ett sätt att begränsa insamlingen, att endast årligen och genom stickprov samla in uppgifter från finansiella företag om hushållens samtliga skulder och tillgodohavande på konto. Även detaljerade data s.k. mikrodata över ett mindre men representativt urval kan bidra till ett bra beslutsunderlag, samtidigt som man undviker att skapa nya register med detaljerade uppgifter om hela befolkningen. För att bedöma hushållens motståndskraft mot störningar behöver uppgifterna i urvalet inte heller vara lika detaljerade som i den gamla förmögenhetsstatistiken.

SCB tillhandahåller inom ramen för sin statistikverksamhet mikrosimuleringsmodellen Fasit. En stor del av uppgifterna som ingår i databaserna i Fasit kommer från SCB:s statistikregister. Uppgifterna är avidentifierade vid användning av modellen. I Fasit bildas ett mindre urval individer, MSTAR, med

ca 90 000 individer. Därtill finns även ett större urval hushåll, STAR, med 2,2 miljoner individer. Det uppdrag som beskrivs här avser det mindre urvalet (MSTAR).

Fasit har flera styrkor, bland annat ett vedertaget hushållsbegrepp, ett väl utvecklat mått på disponibel inkomst efter skatter och transfereringar, uppgifter om studielån samt en lång tradition av att utgöra en del av beslutsunderlaget för olika delar av den ekonomiska politiken. Jämfört med att skapa nya urval torde det finnas betydande effektivitetsvinster av att bygga vidare på befintliga processer.

Mot denna bakgrund bör SCB ges i uppdrag att lämna förslag på hur uppgifter om bostadslån och konsumtionslån hos olika kreditgivare samt storleksordningen, utifrån lämpliga intervaller, på tillgodohavande på konto, kan samlas in årligen för ett stickprov av hushåll och användas inom ramen för mikro-simuleringsmodellen Fasits mindre urval av hushåll (MSTAR). Med lämpliga intervaller avses intervaller som ger en indikation på hushållets lätt tillgängliga sparbuffertar, vilket ger ett mått på hushållets kapacitet att upprätthålla sin konsumtion vid en tillfällig ekonomisk störning. Det kan exempelvis handla om att uttrycka storleksordningen i relation till prisbasbeloppet (PBB). PBB är ett mått som redan används i Fasit. Urvalet skulle kunna innehålla uppgifter som exempelvis indikerar om hushållets tillgängliga medel på bankkonto motsvarar mindre än ett PBB, några enstaka PBB, eller större belopp såsom mer än 10 PBB.

På regeringens vägnar

Niklas Wykman

Fredrik Opander

Kopia till

FI/BA

Fi IEA EF

Fi OFA SFÖ

Fi OFA ESA

Fi SKA SE

Ju/L2